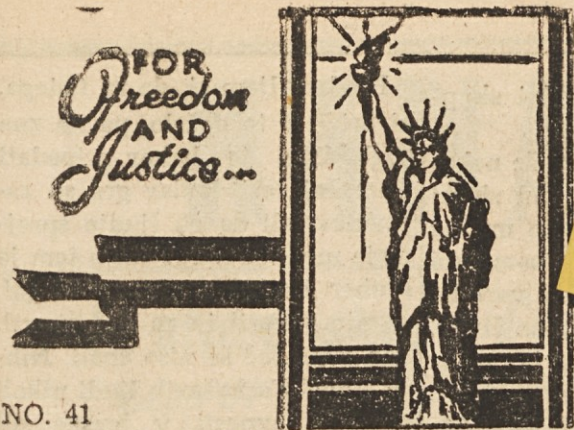

AMERIŠKA DOMOVINA

Valentine Kalan
654 W. 161 St.
New York, N.Y. 10032

AMERICAN IN SPIRIT
DESIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

STEV. LXV — VOL. LXV

NO. 41

CLEVELAND OHIO, TUESDAY MORNING, FEBRUARY 28, 1967

VEČ POŠTENOSTI V PREDSTAVNIŠKI DOMI

Postopanje A. C. Powella je vrglo čudno luč na člane Kongresa. Republikanski kongresni novinec to ni všeč.

WASHINGTON, D.C. — Tako geslo so si zbrali novoizvoljeni republikanski kongresniki, ko so začeli danes govoriti v predstavnikiškem domu o morali in zahtevah, naj bi predstavniki dom izvolili posebno komisijo ali odbor, ki naj sestavi pravila, ki se jih bi moral držati vsak kongresnik v svojem delu na Kapitolu. Jih je 59 in upajo, da bo z njimi potegnili tudi precej demokratov. Je pa vprašanje, ali se jim bo posrečilo. V predstavnikiškem domu je namreč veliko starih politikov, ki jim ideja o etiki in morali nič kaj ne diši. Ne da bi bili načeloma protij, bojijo se le političnih posledic, ako bi se začele preiskovati afere, obtežene z moralnimi in ne samo političnimi grehmi.

Vsi ti kongresniki bi se sedaj radi skrili za domov upravni odbor, ki že ima nalogo, da preiskuje zadeve, kot je na primer Powellova. Pa odbor se z mezinem ni na lastno pobudo mignil o njej, ker se je bal političnih posledic.

Pri vsem tem zagovorniki ideje o etičnih pravilih za kongresnike se niso obupali. Računajo s tem, da zadeva s kongresnikom Powellom ne bo tako hitro pozabljena in da bo ležala kot mora na predstavnikiškem domu, ako ne bo napravljen odločen korak, ki naj kongresnike opozori, da veljajo tudi zanje vsa pravila poštenosti.

Da so za idejo o novem odboru posebno vneti ravno republikanci, je razumljivo. So v opoziciji in daleč od federalne blagajne, kar pa demokratije kot vladna stranka niso. Čim dalje je kdo od blagajne, tem redkeje pride v skušnjavo, da greši, in tem lažje zagovarja poštenost. Če bi bili republikanci na oblasti, bi bilo pa ravno narobe. Smo pač vsi ljudje, kot smo.

Na zmago ideje bo naravno močno vplival potek Powellove afere. Zato bi bilo danes pregodaj, da bi o njeni bodočnosti kaj prorokovali.

Saigonski katoliki proti 'prodaji' Juž. Vietnama
SAIGON, J. Viet. — Pretekli teden se je nabralo na saigonskih ulicah 6.000 katolikov, ki so demonstrirali proti vsem, ki bi radi "prodali" Južni Vietnam severnovietnamskim komunistom. Demonstracije so veljale Mao-Tsetungu, Tantu, lordu Russellu, princu Sihanouku, De Gaulleu, pisatelju Sartru in kardinalu Cardijnju iz Belgije.

V to tovarstvo je zašel tudi ameriški senator Fulbright. Kot se za demonstracije v Vietnamu spodobijo, so demonstrantje tudi sežgali slamnate moše, opremljene s primernimi napisi, da ne bi bil sežgan napačni nasprotnik.

Naletavanje snega ves dan in ponoči. Najvišja temperatura 28.

Novi grobovi

Russell Johns
Včeraj je umrl v Cleveland State Hospital 67 let stari Russell Johns s 1221 E. 61 St., rojen v Clevelandu, dolgo let zaposlen pri Pennsylvania RR., mož Mary, roj. Yocum, oče Roberta, brat Clyda in Franklina. Pogreb bo iz Grdinovega pogreba. Zavoja na E. 62 St. v četrtek ob 1.30 popoldne na Strongsville pokopališče.

Indija na novi poli

Poraz Kongresne stranke pri volitvah pretekli teden pomeni konec sedanje dobe in začetek nove v življenju Indije.

NEW DELHI, Ind. — Volitve so končane in izidi so v glavnem zbrani. Kongresna stranka, ki je vse od začetka neodvisne države vodila Indijo po potih Gandija in Nehruja, je sicer ohranila piclo absolutno večino v zveznem parlamentu, izgubila pa je svojo nekdajšnjo premoč, slabše se je odrezala v volitvah v državne parlamente, kjer je ohranila večino komaj v polovici od 16, v 17, v državi Naga volitev ni bilo.

V novem parlamentu bo imela Kongresna stranka nekaj čez 270 poslancev od skupno 523, torej okoli 10 absolutne večine. Desničarske skupine in stranke so pobrale precejšnje število poslanskih mest, komunistična partija pa 40, polovico njena moskovska skupina, polovico pa peipinška. Pri volitvah je bilo poraženih 8 ministrov zvezne vlade in načelnik stranke Karamadž, po katerega zaslugi je postala Mrs. Indira Gandhi lani predsednik zvezne vlade. Indira sama je odločno zmagala, proadela pa je znani Krišna Menon, ki je kandidiral na svojo roko kot "neodvisen" kandidat proti kandidatu Kongresne stranke.

Kongresna stranka bo sestavila novo vlado, kdo bo njen predsednik in kdo njeni člani, bo odločeno v prihodnjih dneh. Očitno je, da bo nova vlada imela precej drugačen položaj od dosedanjih, ki so v parlamentu razpolagale z močnimi večinami in so se vedno lahko zanesle tudi na vlade posameznih držav, ki so bile v rokah iste stranke. Nova vlada stoji pred težkimi notranjimi vprašanji, od katerih je glavno vprašanje prehrana naglo rastočega števila prebivalstva. Morda nič težavnejša bo naloga ohranjanja indijske federacije, ko prevzemajo v posameznih državah vlade pokrajinske usmerjene skupine in stranke.

Gen. Supardjo razlaga svoj pogled na zaroto

Eden glavnih vodnikov "rdečega udara" 1. okt. 1965 v Indoneziji trdi, da je bil njegov cilj preprečiti "udar generalov".

DJAKARTA, Indonez. — Gen. Supardjo je bil glavni vojaški vodnik komunističnega udara 1. oktobra 1965. Njegovi vojniki so prišli in umorili 6 glavnih protikomunističnih generalov. Te dni se zagovarja pred posebnim vojaškim sodiščem tu za ta svoja dejanja. Mladi mož, ima 44 let, odločno zavrača vsak poskus rdečega državnega udara. Trdi, da je bilo to, kar je storil on, le del poskusa preprečiti prevzem vse oblasti v republiki od strani "sveta generalov". Ta poskus se je ponesrečil in generali so dosledno postavljali cilj.

Gen. Supardjo je na letališču pri Djakarti v jutru 1. oktobra 1965 poročal predsedniku Sukarnu o umoru 6 protikomunističnih generalov. Sukarno je na to poročilo dejal, da je že dobro in nato po zlomu poskusa prevrata naročil svojim pristajšem, da so gen. Supardja skrili in varovali. Oblastem je prišel v roke šele nekaj pred novim letom.

Med tem ko so se vsi ostali obtoženci, kot zunanji minister Subandrio, zagovarjali zelo pohlevno in prosili za milost, je gen. Supardjo v svojih odgovorih pri zasliševanju zelo naravnost drzen. Brez dvoma se zaveda, da mu smrtna obsodba ne uide.

V Argentini utonilo okoli 70 ljudi z brodom

BUENOS AIRES, Arg. — Včeraj se je kakih 25 milj od tod na reki Capitan potopil brod, na katerem je bilo okoli 120 oseb. Policija je dognala, da se jih je rešilo le okoli 50.

va vlada stoji pred težkimi notranjimi vprašanji, od katerih je glavno vprašanje prehrana naglo rastočega števila prebivalstva. Morda nič težavnejša bo naloga ohranjanja indijske federacije, ko prevzemajo v posameznih državah vlade pokrajinske usmerjene skupine in stranke.

Počemu zavlačenje povišanja pokojnin?

WASHINGTON, D.C. — Nekateri upokojenci so postali že zaskrbljeni, ker zadeva s povišanjem pokojnin tiči še zmeraj v Domovnem odboru za sredstva in načine. Odborov predsednik Mills je namreč že lani obljubil, da bo ta predmet takoj spravi skozi odbor pred plenem. Pretekla bosta pa kmalu dva meseca, da se obravnava ne premakne.

Sedaj so na Kapitolu zvedeli, da Mills neče pristati na 20% povišanja pokojnin in da hoče pripraviti odbor, da bo na novo preštudiral ves sistem pokojninskega zavarovanja, kot je bil uzakonjen l. 1935. Mills ni samo zoper predloženo povišanje, je prav tako proti temu, da bi bili podjetja in aktivni uslužbenici ponovno obremenjeni z večjimi premijami.

Kot se vidi, se zadeva zapleta. Bo najbrže treba, da pritise javnost, drugače bo vse skupaj zaspalo do jeseni.

Iran bo nacionaliziral pitno vodo!

TEHERAN, Iran. — Iranski šah Riza Pahlevi je že pred leti začel izvajati agrarno reformo. Je dal kmetom zemljo, ne pa živvega in mrtvega inventarja, zato se uspehi reforme kažejo le počasno.

Reforma je naletela še na eno oviro, ki je v drugih deželah navadno ne poznajo. Kmetje so do bili zemljo brez pitne vode in vode za namakanje. Vsi vodnjaki in studenci so ostali v rokah veleposesnikov, ki sedaj prodajajo vodo zelo drago. Kmetje morajo zanj dajati do četrtine svojih pridelkov. Iranska vlada je zato sklenila, da bo vse studence in vodnjake nacionalizirala. Tako je izjavil šah dopisniku Los Angeles Times-a.

Iz letalske akademije moralo 36 kadetov zaradi goljufije

LETALSKA AKADEMIJA, Colo. — Doslej je moralo zapustiti letalsko vojno akademijo v zvezi z zadnjim odkritjem goljufij pri izpitih 36 kadetov. Pri podobnem škandalu leta 1965 je moralo iz nje skupaj 109 kadetov.

Ruska zunanja politika skozi očala iranske diplomacije

WASHINGTON, D.C. — Iran je kupil od Moskve za \$110 milijonov vojaške opreme, ne ravno orožja in municije, pač pa polno blaga, ki ga vojniki rabijo v miru in vojni, posebno transportna sredstva. Naša diplomacija je bila o tem obveščena, pa jo je vendarle zadelo, ko je slišala, kaj vse bodo iz Moskve dobavili iranskemu šahu. Beseda je dala besedo in tako smo zvedeli vsaj to, kaj misli danes iranska vlada o svoji ruski sosedu. Take sodbje so nam tem bolj potrebne, da se preveč ne zanašamo na lastno, ki nima nobenega patenta na pravilnost. Zato bo kar dobro, ako zvedo, kaj mislijo iranski diplomati o ruski zunanji politiki.

V Teheranu mislijo, da se je ruska zunanja politika močno stabilizirala. Ima pred seboj le dva velika cilja: zavarovati vse pridobitve iz zadnje svetovne vojne, obenem pa tudi zavarovati svojo mejo proti kitajskemu sosedu. To sta dva glavna cilja, odpadli so pa vsi drugi, na primer obširnejše akcije v raznih osvobodilnih gibanjih in vojnah, pa tudi želja, da bi Rusija ponovno širila svoje državne meje. Zato se Rusija tako vnema za dobre stike z vsemi svojimi sosedmi in sosedov sosedu. Da gremo kar po vrsti!

Stiki z Japonsko postajajo zmeraj bolj tesni in temeljijo na stvarnosti, ki pravi, da imata Japonska in Rusija le enega velikega skupnega sovražnika: Kitajsko, ki je pa povrh postal še nepreračunljiv.

To je tudi nagib, ki je nagibal Moskvo, da skuša pridobiti zaupanje Severne Koreje. Tam se namreč še zmeraj bojijo, da bi v Moskvi hoteli ustvariti v njihovi deželi navadnega političnega satelita evropske vrste. Ista ruska želja prevladuje tudi v zvezi med Rusijo in Zunanjo Mongolijo. Prijateljstvo med obema državama je dobilo zadnje mesece prav drastično obliko: Obe državi planirata skupno obrambo proti Kitajski. Se ne zaneseta, da ne bi vsa Kitajska ali pa vsaj njen severni del ponorel in začel z Mongolijo in Rusijo, recimo, gverilsko vojskovanje.

JOHNSON: NOVA SREDSTVA ZA HITREJŠI KONEC VOJNE!

Predsednik ZDA je včeraj na tiskovni konferenci dejal, da je ukazal nove vojaške akcije v Vietnamu, da bi dosegel čim preje konec vojskovanja in to z najmanjšimi stroški za obe strani.

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je po razgovoru z vodniki Kongresa predsednik L. B. Johnson nepričakovano povabil časnikarje na tiskovno konferenco in jim obrazložil svoje nove ukrepe v vojskovanju v Vietnamu. Poudaril je, da je edini njihov smoter pospešiti konec vojne ob čim manjših stroških za obe vojskujoči se strani. Dejaj, da sedaj, ko so vsi naporji za končanje vojne potom političnih pogajanj propadli, ni imel nobene druge izbire kot večji vojaški pritisk na napadalce, da jih na ta način prepriča, da se "vojni napad ne izplača".

Med novimi vojnimi ukrepi so miniranje rek v Severnem Vietnamu, obstreljevanje obale in vojaških naprav na njej z vojnih ladij in streljanje s težkimi topovi iz Južnega Vietnama v demilitarizirano cono in preko nje v Severni Vietnam. Nič manj važno ni sistematično uničevanje vseh znanih oporišč rdečih v Južnem Vietnamu. Trenutno je v teku obsežen vojaški nastop v coni C severozahodno od Saigona, kjer sodijo ameriški vojaški vodniki, da naj bi bilo vrhovno poveljstvo vseh rdečih gverilcev. Obsežnejše vojaške akcije so bile in so delno še v teku v osrednjem delu Južnega Vietnama od obalne ravnine pa vse v notranjost ob cesti št. 19. Enote ameriške 9. pehotne divizije se med tem pripravljajo na načrtno čiščenje Mežorogove delte.

Rdeči kriče
Predsednik ZSSR Podgorni je sinoči na sprejemu v čast abesinskega cesarja Hajle Selasija obtožil Združene države, da niso marale sprejeti "ponudbe Hanoja" in ustaviti za trajno letalske napade na Severni Vietnam, kar bi odprlo vrata k razgovorom. Nove vojaške ukrepe Združenih držav v zadnjih dneh je označil za razširitev "ameriškega napada na vietnamsko ljudstvo", ki mu tako ne ostane nič drugega, "kot da se brani".

Tudi v Hanoju so zelo glasni. Obrnili so se na Mednarodno komisijo za nadziranje premirja v Vietnamu, ustanovljeno na konferenci v Ženevi leta 1954, ki ji pa sicer niti ne dovolijo, da bi šla na nadzorstveno pot v demilitarizirano cono.

Pred spremembo ustave SFR Jugoslavije

BEOGRAD, SFRJ. — Zbornica narodov, v kateri ima vsaka republika po 10 zastopnikov, oblasti Vojvodina in Kosovo-Metohija pa vsaka po 5, je predložila spremembo ustave iz leta 1963.

Po dosedanjih ustavi so pravice zbornice narodov omejene le na predloge za spremembo ustave in razpravo o enakopravnosti republik. Novi predlog predvideva, da naj zbornica narodov odloča z zvezno skupščino o vseh vprašanjih zunanje politike, narodne obrambe, državne varnosti, splošne notranje politike in odobritve mednarodnih dogovorov.

Predlog je nov znak notranje trenja med narodi Jugoslavije. Skušna v okviru republik, ki bodo s spremembo dobile večji neposredni vpliv na vodstvo federacije, najti sprostitev dela notranje napetosti.

De Gaulle bo ta teden še enkrat nastopil na televiziji

PARIZ, Fr. — V nedeljo bodo v Franciji parlamentarne volitve. Vladni stranki pa se obeta poraz, kajti zadnje pozvedovanje je pokazalo, da bo za generallve kandidate glasovalo komaj 37% volivcev. Zato je stranka pregovorila generala, da se bo tik pred volivnim dnem še enkrat pokazal volivcem na televiziji in jih skušal pregovoriti, naj mu še naprej zaupajo.

Iz Clevelanda in okolice

Društvena seja—
Carniola Hive 493 T.M. ima svojo sejo v sredo ob sedmih zvečer v Slov. narodnem domu na St. Clairju v sobi št. 1. Pred sejo pobiranje članarine.

Nevarnost meningitisa—
Zdravniške oblasti pozivajo vse one osebe, ki so imele kake stike s 15 let staro Debro Ann Chetnik s 1514 E. 204 St., umrlo preteklo nedeljo v Euclid Glenville bolnici na meningitisu, naj se gredo k zdravnikom cepiti proti tej bolezni.

Uprava išče raznašalca—
Uprava Ameriške Domovine išče raznašalca za Collinwood, Huntmere, Arcade in Grovewood okolico. Kličite HE 1-0628 od 9. dopoldne do 4. popoldne (v sredo do 2. pop.).

Moskva postala prava politična Meka

MOSKVA, Rus. — Pretekli teden je čehoslovaški zunanji minister David po 10-dnevem obisku v Moskvi odpotoval v Prago. Prav takrat je prišel v Moskvo madžarski ministerski predsednik Kadar in bil sprejet z vsemi častmi. Prav iste dni je bil v Kremlju tudi poljski vojni minister Spichalsky. Te dni pa pričakujejo bolgarskega ministrskega predsednika Zivkova. Na obiske tovarišev Tita in Ubrichta, ki so bili malo preje, bi pa kmalu pozabili. V tej seriji je manjkalo samo gostov iz Romunije.

Predsednika indijske vlade bodo volili 12. marca

NEW DELHI, Ind. — Včeraj je bilo objavljeno, da bodo predsednika nove indijske zvezne vlade volili na parlamentarni način, med tem ko so ga v preteklosti izbrali strankini vodniki. Volitev je določena na 12. marec. Trdijo, da Indira Gandhi nima najboljših izgledov, da bi bila na to mesto ponovno izvoljena.

Zadnje vesti

LONDON, Vel. Brit. — Tu so se začeli razgovori med predstavniki Zahodne Nemčije, Amerike in Velike Britanije o nemškem deležu pri vzdrževanju ameriških in angleških čet v okviru NATO v Zahodni Nemčiji. Ta skuša svoj delež močno zmanjšati, kar pa Amerika in Anglija nečeta sprejeti. Anglija je zagrozila, da bo "dober del" svoje Renske armade umaknila domov, če Zahodna Nemčija ne bo prispevala svojega deleža za njeno vzdrževanje.

NATCHEZ, Miss. — Blagajnik krajevne organizacije NAACP W. Jackson je bil ubit, ko je eksplodirala bomba v njegovem tovarnjaku.

DJAKARTA, Indonez. — Potres je v vzhodnem delu Jave pretekli teden pokončil preko 50 ljudi in napravil veliko škodo na zgradbah. Uničenih naj bi bilo okoli 2.000 domov.

OSLO, Nor. — V morskem prelivu Skagerak se je potopila ruska predelovalna ribiška ladja Tukan, obsegajoča 2.300 tcn. iz domačega pristanišča Kaliningrad. Pri nesreči je našlo smrt 44 mornarjev. Rešilo se jih je le 27, 7 pa jih še pogrešajo.

Vremenski prerok pravi:

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 41 Tuesday, Feb. 28, 1967

Vprašanje vohunstva

Zadnjih par tednov je v naši politični javnosti zopet vprašanje vohunstva na dnevnem redu. Nekdo je iz neznanih vzrokov — sebičnost in nevoščljivost sta najbrže pri tem igrali svojo vlogo — opisal, kako je steber federalnega vohunstva CIA, imela organizirano vohunstvo v neki naši študentski organizaciji. Vohunstvo pa pri nas ni v časteh, vsaj takrat ne, kadar o njem razpravlja politična javnost. Zato je federacija opozorila vidne nasprotnike vohunstva in njene CIA, kaj se pripravila. Pa to ni dosti zaleglo, tudi Johnsonova izjava, da o vsem tem ni ničesar vedel in da je dal nalog, da se vohunjenje po tem kanalu takoj zavestno, ni pomirilo kritikov, ki se pridno zgražajo nad vohunstvom, še bolj pa nad tem, da ga opravlja CIA. V resnici pa vse skupaj ni nič novega.

Vohunstvo so poznali že stari Grki v Trojanski vojni, od takrat naprej ni mogla brez njega shajati nobena narodna obramba. Če je vohunstvo postalo nekaj neobhodno potrebnega, pa vendarle zaničevanega, potem se postavlja vprašanje, zakaj ravno sedaj toliko burje proti CIA kot vidni nositelji federalne vohunske službe.

Treba je najprej poudariti, da je vohunstvo zelo razsežen pojem. V svoje namene ga ne rabijo samo javne uprave in narodne obrambe, je sredstvo, ki je znano na primer tudi v gospodarskih in znanstvenih krogih. Ako se torej CIA peča z njim, ne dela ničesar izrednega. Kar se da nje načelno očitati, se očita sploh vsakomur, ki rabi to "umetnost". Da so kritiki vzeli ravno CIA na piko, mora torej imeti svoje posebne vzroke.

Vohunsko udejstvovanje je tako obsežno, da se da vanj vpreči sploh vse, kar pomeni delo v našem življenju. Vanj se dajo lahko vpreči vsi stanovi, vsi razredi, vsi poklici, vse družbene plasti in kar še hočete. Obsežnost vohunjenja je pa zato tako obsežna, ker so tudi cilji vohunjenja neštevilni. Vohun išče korenine zakonski nezvestobi, pa tudi vsem tajnostim atomskih in vodikovih bomb ter medcelinskih raket. Tudi naša federacija skuša potom vohunstva zvedeti stvari, ki se se nanašajo samo na varnost naše dežele. Zato pa v federalni upravi ni samo CIA tisti organ, ki vohuni. Posamezne veje naše narodne obrambe imajo še svoje vohunske organizacije, pa tudi federalne civilne službe ne zametujejo tega sredstva za dobivanje novic. Se na primer niti ne zavedamo, koliko ljudi se ukvarja z vohunstvom v politiki. Pri vsem tem je pa CIA glavni steber vohunstva, že zato bode marsikoga v oči. Povrh pa CIA zakriva svoje delo pod plašč uradne tajnosti, ki gre tako daleč, da niti ne pove javnosti, kako rabi težke milijone dolarjev, ki ji vsako leto dotečajo iz federalnega proračuna. To rodi naravno nevoščljivost pri drugih federalnih organih, ki imajo slične naloge.

Da je delovanje CIA zavito v temo, je razumljivo. Je to tisti federalni urad, ki se njegovo delo raztepa po vsem svetu. Zaupniki CIA sledijo ravno tako v Londonu, kot Moskvi, v Peipingu kot v Ottawi. Njihovo delo ni praviloma čisto v skladu z zakoni dežele, kjer opravljajo svoje posle. Podkupovanje političnih strank in njihovih voditeljev je končno ravno tako prepovedana stvar, kot je nakup vojaških tajnosti.

CIA je pa tudi poklicana, da se briga za vse, ne samo za stanje v dotični državi. Spremljati mora dalje vse javno življenje in ustvariti tam vsaj toliko stikov, da v slučaju potrebe takoj razprede svoje vohunske mreže. Če se je torej CIA v našem slučaju hotela preko naših dijaških organizacij dokopati do vpliva v akademskih krogih v tujini, ni s tem posegla v nobeno izredno področje.

Seveda pa postane CIA na ta način v gotovem smislu tekmovalka ali pa sodelavka naše uradne diplomacije, kakor pač kdo hoče razumeti njeno delo. Zaupniki CIA imajo velikokrat boljše kanale do novic v tuji deželi kot naši uradni diplomati. To je tudi razumljivo. Diplomati se ne more pečati z "umazaniami" posli, špijunska organizacija se pa, saj ve, kakšen ugled uživa, ve pa tudi, da cenijo njeno delo odgovorni politični in vojaški voditelji naše dežele drugače kot naša javnost. CIA ima torej v sestavi naše federalne uprave čisto poseben položaj, ki ga diplomacija nima. Kdo bi torej diplomatom zameril, da se radi jezijo nad delom CIA.

Je pa včasih jeza diplomatov upravičena. CIA se namreč ne peča samo z nabiranjem novic, posega večkrat kar aktivno v politiko, torej na področje, ki je praviloma pridržano politikom, vojakom in diplomatom. To smo na primer lepo videli v znanem ponesrečenem vdoru na Kubo v Prašičjem zalivu. To seveda ne gre. Federacija to ve, pa vendarle ne drži zmeraj CIA voditeljev dovolj krepko na vajetih. Če pa pride do škandalov, je pa kriva CIA, ki je šla predaleč, ne pa federalna uprava, ki je ni znala brzdati. Seveda se CIA ne more v takih slučajih braniti, ker mora biti njeno delo prikriti. Tako se privilegij, ki ga uživa pri

rabi denarja, izravna s pomanjkanjem pravice, da svoje delo brani pred javnostjo.

Skrivnostno delo CIA ima pa še drugo temno stran. Kar je zavito v megle, temo, podtalnost, vzbuja zanimanje in radovednost ljudi. Zato imajo tudi vohunski življenjski piši in romani tako privlačnost. Za ime sloveče japonske vohunke Mata Hari ve prenekateri Amerikane, ki pa ne ve za ime sedanjega podpredsednika ZDA Humphreya. Beseda vohun je pač privlačna, akoravno je obenem tudi umazana. Tudi to je odgovorno, da se sedanji aferi CIA pripisuje večja važnost kot jo ima.

BESEDA IZ NARODA

Prošnja za popravilo strehe na zvoniku v Gradniku v Beli Krajini

CLEVELAND, O. — Od cerkvenega predstojništva vasi Gradnik, Sodji vrh in Praproč v Beli Krajini smo spodaj podpisani prejeli pismeno prošnjo, da bi med ameriški in kanadskimi Slovenci nabrali denarne darove za popravilo zvonika cerkve sv. Vida na Gradniku.

Posnemamo nekaj odstavkov iz te pismene prošnje, da našim rojakom predložimo zadevo. Takole pišejo člani cerkvenega predstojništva:

"Primorani smo, da razmišljamo o težki nalogi, ki je postavljena pred nas, o popravilu, oziroma prekritju zvonika naše cerkve sv. Vida. Zvonik je sedaj krit s skodlami, ki so že slabe, tako da pride ob deževnem vremenu vanj vedno več vode. Če se bo to še naprej dogajalo, bodo kmalu utihnil zvonovi sv. Vida. Zvonik bi radi prekrili s pločvino. Predno pa se to lahko izvrši, je treba izmenjati nekaj lesa na zvoniku. Dolgo ne smemo več čakati, ker zvonik hitro razpada in se njegova streha tudi že poslavlja od njega. Soglasno smo sklenili, da bomo pomagali vsak po svoji moči, s prispevki, s prostovoljnim delom in drugimi žrtvami. Vse bi še nekako šlo, le denarja bo premalo. Zato smo se odločili obrniti se na naše rojake po Ameriki in Kanadi in jih prositi za zadevno razumevanje in naklonjenost, v prepričanju, da nam bodo pri tej težki nalogi denarno pomagali.

Ker vemo, dragi rojaki in rojakinje, posebno tisti, ki ste iz Bele Krajine, da ne želite, da bi morali naši lepi zvonovi utihniti, ker ne bi imeli strehe, Vas najljepše prosimo, da nam pomagate. Vsak dar bo hvaležno sprejet." (Sledijo štirje podpisi cerkvenega predstojništva.)

Ker je vsaki prošnji težko odreči, smo se spodaj podpisani odločili, da bomo izvedli nabirko za popravilo te strehe na zvoniku cerkve sv. Vida na Gradniku. Med znanci in prijatelji smo potom osebnih zvez že nekaj nabrali. Objavljamo imena dosedanjih dobrotnikov: Miss Marija Ivec je darovala \$30, Mr. in Mrs. Matt Hutar \$20, po \$5 pa sledeči: Mr. John Evatz, Mrs. Mary Muniza in Mr. in Mrs. Joseph Starha.

Vse, ki bi bili pripravljeni v gornji namen kaj darovati, prosimo, da pošljejo svoje darove na sledeče:

Matt Hutar,
21020 Westport Ave.,
Euclid, Ohio 44123

Miss Agnes Sodja,
25330 Shoreview Ave.,
Euclid, Ohio 44123

Joseph Stezinar,
192 - 30 St.,
New Toronto, Ont.,
Canada

Članom Baragovega krožka

WICKLIFFE, O. — Zdi se mi, da je od časa do časa potrebno, do se tudi mi, mi smo bolj počasni s pisanjem, malo oglasimo, posebno sedaj pozimi, ko zunaj ni nič prijetno in se rajši držimo na gorkem. Zdi se mi tudi, da bo nekako eno leto, odkar je bil v

Clevelandu ustanovljen Baragov klub (krožek) z namenom, da člani pomagamo obdržati že večletne člane in po svojih močeh pridobivamo nove, ki bi s članarino in če mogoče še s posebnimi denarnimi prispevki in molitvijo pomagali pri delu za doseg proglasitve Baraga za svetnika.

Mi si niti predstavljati ne moremo, kako Indijanci, potomci onih, katerim je bil Baraga misijonar, učitelj, voditelj in večkrat tudi zdravnik, goreče želijo, da bi dočakali dan, ko bodo pozdravili svojega očetovskega dobrotnika na oltarju. Oni so večinoma revni in ne morejo z denarjem pomagati, zato pa mi, ki smo bolj srečni, storimo, kar nam je mogoče.

Lani je veliko članov iz Clevelanda, pa tudi od drugod poslalo članarino meni kot blagajničarki krožka, nakar sem jaz poslala vse skupaj na urad Baragove zveze v Marquette. Tudi letos bom z veseljem storila to uslugo vsem, ki želijo tem potom poslati članarino. Oni, ki imajo telefon, me lahko pokličejo, ako želijo, da jim pošljem kuverto z mojim naslovom in znamko, da mi bodo poslali članarino. Drugi pa pošljite na naslov: Mary Stussek, 29654 Grand Blvd., Wickliffe, Ohio 44092; tel. 943-0135.

V upanju, da se vas bo čim več oglasilo, vsem že v naprej hvala in pozdrav!

Mary Stussek

ADZ ima izdelan načrt za svoje središče v prirodi

CLEVELAND, O. — Ameriška Dobrodelna Zveza, kot se od Novega leta sem imenuje Slovenska Dobrodelna Zveza, je dobila od podjetja Behnke, Ness & Litten načrt za ureditev 110 akrov obsegajočega sveta, ki ga je kupila v Leroy občini za svoje središče v prirodi. Tam se bodo v bodoče zbirali člani ADZ, kadarkoli bodo imeli čas in voljo za razvedrilo v prirodi. Podpredsednik Stanley A. Zalar, ki je na čelu dela za ureditev novega središča za razvedrilo in odmor, je dejal, da to ne bo zasedeno le ob sobotah in nedeljah, ampak vse dni, ko bo vreme za to primerno.

Načrt ureditve 110 akrov ozemlja predvideva igrišča za tenis, košarko, bazen za plavanje, posebno igrišče za otroke, dve zavetišči za piknike in 10 akrov obsegajoče jezerce. Glavni odbor ADZ bo načrt v podrobnosti proučil in predložil spremembe, če se mu bo to zdelo potrebno in primerno. Ko bo dokončno odobren, ga bodo začeli postopno izvajati. Za sedaj imajo naročenih 50 miz za piknike, ki bodo postavljene še spomladi v novem središču. S. Zalar je dejal, da bodo skoro tudi začeli graditi dva prostora za parkiranje 1.200 avtomobilov.

Poročilo v Glasu ADZ o novem središču pravi, da imajo v načrtu tudi gradnjo velike, moderne plesne dvorane, ki jo bo mogoče rabiti tudi za igre in koncerte. Poleg nje bo moderno opremljena kuhinja. Hišo, ki je bila na zemljišču že ob nakupu, so uredili in jo modernizirali, da bo lahko služila novemu namenu.

Slovenci v Clevelandu in okolici bodo dobili tako v nekaj le-

tih novo, moderno urejeno središče za razvedrilo in šport, do katerega bo komaj dobre pol ure vožnje z avtom. V prvi vrsti bo seveda služilo ADZ in njenemu članstvu, dobrodošli pa bodo tudi drugi rojaki in rojakinje, v kolikor bo le prostor dopuščal. Novo središče bo gotovo privabilo v ADZ veliko število novih članov in članic.

ADZ k njeni dalekovidnosti v naporih za čim večjo korist nje-nega članstva čestitke in ves uspeh!

C.S.

Kaj starega, kaj novega je v naši srenji ...?

II.

NEW YORK, N.Y. — Z istim, zaresnim vprašanjem bi rad tudi danes začel svoje poročilo o življenju v njujorški slovenski skupnosti. Ko sem pred letom dni začel pisati poročila iz naše srenje, nisem imel namena — in tudi zdaje ga nimam — biti zakotni kronist Ameriške Domovine iz New Yorka. Takrat sem sam ponudil župniku p. Richardu, da bi rad za farno 50-letnico pogledal malo globlje v naše narodno življenje. Videl sem razbitost vsepovsod. Slovenci razdrobljeni in raztreseni. Samo v pogrebnih žalah sem jih srečeval še v največjem številu; kajti domačo cerkev obiskujejo ravno tako drobljeno, kot raztreseno žive. Zdaj pride eden, zdaj drugi, ki ga že dolgo nisi videl ali srečal.

Božič in Velika noč sta bili izjemi od tega udomačenega pravila, navade ali kakor že hočete to imenovati. Vprav vsled tega sem lansko leto tako pridno štel vsakega, ki je prišel v cerkev; seveda — z upanjem, da nas jubilejno leto utrjuje in povezuje. Že predbožična duhovna obnova je takšno upanje odpirala. V novem letu pa zaenkrat še nimamo nič kaj prida pokazati.

Resda sta bila dva sestanka SKAS-a s predavanji; toda organizacija preko prijateljskega okvira ni stopila in prešla; kakor tudi SAVA ni še prav nič sledov pustila za svojim tokom. Imeli smo poprej "Prešerna", pa ga je utopila. "Prešeren" je bil bolj delaven. Vsako leto smo imeli dve ali tri igre, Prešernov večer in Miklavževanje, poleg drugih farnih zabavnih veselice.

Ce se mladi zbero in gredo na smučanje; če pridejo v svojo sobo — "Katakombi" in se zabavajo, ko je v cerkvi opravilo Križevnega pota, to morda za njihov tok "SAVE" pomeni mnogo, nikakor pa ne za prazno malo slovensko cerkvico — in niti ne za splošno našo narodno skupnost, ki rabi in pričakuje močnejše dejavnosti, kot pa je intimna zabavnost zaključenega kroga.

Verjetno je g. župnik imel vprav ta problem v mislih, ko je že dvakrat vljudno pozval mladino, da bi kaj več doprinesla v delu in izživljanju v splošno skupno korist.

Zares vsakdo se mora svoje narodne dolžnosti zavedati in skupnost poživljati s svojim delom ali navzočnostjo, ko se sadi skupnega dela hočejo pokazati.

Ce poprej ne: v maju nas bodo presenetili naši šolarčki za Materinsko nedeljo, ko bodo na odru podali mladinsko igrice: MAČEHA IN PASTORKA. To naj bo spet lepa nedelja izraza ljubezni do matere, njene domovine in njenega jezika. Po igri pa naj bo spet naša dvorana prostor, kjer bo naša mladina v razgovoru s starši sklepala odločnost na nadaljno delo za našo skupnost. Ne pozabite, da moramo takrat vsi priti na "Osmo".

Zadnjo nedeljo v maju pa bo nastopil prvič naš njujorški moški zbor, ki ga tako vztrajno in poživljeno vodi g. Delak. Vsak petek ima vaje v cerkveni dvorani. Poleg šole je ta odbor edino obetajoča delavnost, ki nas bosta še ohranili, kajti izživljanje v njih je resno in na-

men je: koristiti narodni skupnosti.

Lepo bi bilo, če bi se še nekateri Slovenci-pevci temu zboru pridružili in verjemite mi, na zadnjo nedeljo v maju bomo vsi zadovoljni in veliko več vere bo v nas, da bomo še skupno živeli.

V petek, 24. februarja, so se njujorški Slovenci spet poslovili od pevca, ustanovitelja SLOVANA — zadnjega iz tega kroga — v slovenski žali Avenius Buss in v cerkvi sv. Matevža v Ridge-woodu. Pred nekaj dnevi je umrl Lovro Giovaneli, doma iz Jarš pri Domžalah. V žali sem spet spoznal, koliko je še Slovencev, ki se prvič srečamo. Lovrota sem spoznal, ko sem sem prišel, poznal sem njegovo ženo Francko, ki je iz Domžal. Toda s sinovi sem se prvič srečal ob mrtvaškem odru njihovega očeta. Poznal pa sem dobro strica Ivana v Jaršah. In gospa Francika ima poleg treh sinov in hčerke že 18 vnukov in vnukinj. Vse to je naša kri!

Da, zares še veliko nas je. Prijetno je, ko se srečamo — in čeprav prvič! Zakaj ne bi delovali, da bi se večkrat — in ob srečnih prilikah srečavali.

In, vprav to naj bi bil namen našega domačega štetja in popisovanja. Če boste odgovorili na župnikovo prošnjo, in če bo on sledil ideji, da dobi primeren prostor za piknik njujorških Slovencev, in če bo naš moški zbor dobro prestal ognjeni krst, in če nam bodo znali mladi dobri dopovedati, da ni lahko živeti brez materinske ljubezni, ki vključuje globoki čut do lastnega naroda in njegove skupnosti, potem nam Slovincem v New Yorku smrt še ne bo zaprla vseh ust, ki bi rade s slovenskim pozdravom pozdravile znanca in brata iste krvi.

Tone Osovnik

Primeri, ki nam je v čast

Paterson, N.J. — Narodne župnije so otoki v anglosaksonskem svetu, živijo svoje versko in kulturno življenje, ki se tujci zanj ne zmenijo. Mora se zgoditi kaj posebno velikega, da najde pot tudi v angleške liste.

Kar je pokojni Father dr. Farkaš storil za begunce, ni moglo ostati prikriti širši javnosti, zato so se o tem zlasti bridgeportski listi na široko razpisali, ko so begunske družine prihajale, večkrat tudi newjorški. Leta 1962 in 1963 je jezuit Robert O. Caudet napisal doktorsko disertacijo o tem, kako so se slovenski in drugi begunci, katerim je dr. Farkaš pomagal do naselitve v Bridgeportu in okolici, živeli v novo okolje. Precej časa je preživel v Bridgeportu in hodil od ene begunske družine do druge spraševati o tem in onem, da je lahko naredil svoje zaključke. Kar je potem napisal, ni le v čast pokojnemu g. dr. Farkašu, marveč vsem našim ljudem, ker jih je postavil za vzgled pridnosti, delavnosti, varčnosti, vernoosti in vzornega družinskega življenja. Izvleček iz te disertacije je objavil v avgustovi številki Catholic Reader's Digest leta 1963.

Ni čuda, da so prav o tem vprašanju bridgeportski listi veliko pisali po dr. Farkaševi smrti. Naj podam le dva primera, oba iz Bridgeport Post z dne 30. januarja. Nekdo, ki se je podpisal le kot "Observer" (Opazovalec), piše sklicujoč se na prejšnji članek o dr. Farkašu: "Pokojnik je pripeljal vse te ljudi sem, pa se ni usedel v vladno moledoval za pomoč, ampak je sam trdo delal, da jim je pomagal do stanovanj in zaposlitve. Škoda, da ni bolje znano, kaj vse je storil za nje. Z njimi je hodil, za nje govoril in za nje iskal stanovanj in dela. Nikjer ni prosil miloščine za svoje ljudi, le da se jim da možnost, naj vsak sam poišče, kaj zna in zmore.

Predstavljam si, da za tistega, ki pride v to deželo, pa ne zna angleščine, je kakor pripadati drugačni rasi, kadar gre za zaposlitev, ali da ga ljudje sprejmejo med sebe. Pri vsem tem je Father Farkaš svojim pomagal, za nje govoril in za nje pisaril, ker sami pač še niso znali. Nihče izmed Farkaševih ljudi nikoli ni padel javnosti v breme ali prosil za Welfare. Hiš, ki jih imajo, jim nihče ni podaril, sami so si jih kupili in jih pošteno odplačujejo, če jih že niso.

Ce bi voditelji naših zamorcev zares delali za svoje ljudi in z njimi, kakor je delal Father Farkaš za svoje, mislim, da bi veliko boljše stali, kakor pa stoje. Namesto da bi korakali na kraje, kjer so drage restavracije in razkošna stanovanja, kjer ne jaz, ne vi ne bi mogli ne jesti, ne živeti, ker je pač predrago, naj bi rajši pridno delali, kjer so, pa naj bi tisti med njimi, ki bolje stoje, pomagali ostalim, da s svojo pridnostjo pridejo naprej.

Zanimiva je ta primera med dr. Farkašem in njegovimi ljudmi na eni strani ter med našimi zamorci in njihovimi voditelji na drugi. Razlika ni toliko med ljudmi, vse bolj med voditelji. Na eni strani voditelj (dr. Farkaš kaže pot, kako naj si ljudje sami pomagajo, in uspe v celoti; na drugi pa (zamorski) voditelji svoje ljudi učijo in ščuvajo, kako od drugih zahtevati, pa brez uspeha."

V isti številki piše tudi neki begunc, ki se je podpisal LEA, med drugim:

"Bili smo tujci v tej veliki deželi z drugačnimi navadami in to v času, ko je bilo treba začeti novo življenje. Mnogi smo delali dan in noč, nismo si privoščili zabav, redkokdaj je šel v kino, nihče ni jedel in pil po restavracijah ali barih, le malo jih je kupovalo na kredit. Mnogi Slovenci še danes delajo kot Amerikanci, pa živijo kot Evropejci. Ko smo bili dolga leta brez fike v žepu, nam je zdaj lahko poceni živeti.

Vsem, ki se čudite, kako so Farkaševi ljudje prišli do svojih hiš, vam povem, da s trdim delom, z varčevanjem in z zavestjo, da pač za nekaj živimo v tej veliki deželi. Father Farkaš nam je položil stezo in mi smo si zgradili cesto."

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB.

IZ NAŠIH VRST

Prince George, B.C. — Spoštovana Ameriška Domovina! Tukaj Vam pošiljam naročnino za eno nadaljne leto.

List redno prejemam in ga tudi rad čitam. Želim Vam obilo blagoslova in napredka ter Vas najlepše pozdravljam!

Vaš naročnik Toni Lovko

TORONTO, Ont. — Spoštovana uprava Ameriške Domovine! Pošiljam Vam naročnino za eno leto in to predčasno, ker bi Vam rad prihranil pošiljanje obvestila.

Želim Vam vesele velikonočne praznike in veliko uspeha pri listu.

S spoštovanjem

Jože Sparovec

Cleveland, O. — Cenjeno uredništvo! Tukaj Vam prilagam naročnino za Ameriško Domovino.

Sprejmite najlepše pozdrave od Vaše čitateljice in bivše dopisovalke

Mrs. Rose Streiner

Andrew, Alta. — Spoštovani! Tukaj Vam pošiljam ček za celoletno naročnino in se Vam obenem zahvaljujem za obvestilo. Z listom sem zelo zadovoljna in vse je v redu. Zelo rada ga čitam in ostali tudi. Najlepša hvala za naklonjenost.

Želim Vam obilo blagoslova in napredka ter Vaš najlepše pozdravljam, Vaša naročnica

Annie Zidar

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Expo 67

Največja privlačnost na letošnjem mednarodnem velesejmu v Montrealu bo vsekakor svetovni festival. Gotovo bo to najlepše praznovanje v času kanadske stoletnice. Prireditve tega festivala bodo na dnevnem redu in se bodo odigravale na sedmih različnih krajih. Najprej v treh gledališčih: Wilfrid Pelletier, Maisonneuve in Port Royal. Dalje na trgu "Place des arts complex", v velesejemskem gledališču, na avtomobilskem stadionu, v vrtu zvezd in na Trgu narodov (Place des Nations). Za vstop v vsa štiri gledališča ne bo potreben "Expo passport". "Expo passport" je nekaka vstopnica, s katero bo mogoč vstop v vse paviljone več kot 70 dežel. Mogoča bo tudi vožnja na velesejemskem vlakcu.

Kdor bi želel imeti kaj več informacij, naj piše na uraden naslov: Expo 67, World Festival Publicity, Montreal, Canada. Nekateri se bojijo glede stanovanj za tiste dni. Vse informacije glede tega daje: Lexexpo 67, Montreal, Canada.

Iz društvene dejavnosti

V nedeljo, 19. februarja, je bila v Torontu zopet slovenska dramska prireditev. Na župnijskem odru v dvorani Marije Pomagaj je Slovensko gledališče vpriporilo "Krst pri Savici", ki ga je priredil za oder Zorko Simčič. O izvedbi tega dramskega dela bodo gotovo pisali gledališki strokovnjaki.

Isti dan in istočasno je bila

KRST PRI SAVICI

TORONTO, Ont. — V nedeljo, 19. februarja, je "Slovensko gledališče" predstavilo v cerkveni dvorani Marije Pomagaj napovedano zgodovinsko igrjo, ki jo je po Prešernovem istoimenem epu priredil Zorko Simčič.

Naša torontska srenja se je v lepem številu (okrog 230 odraslih) zbrala, da se skupno z igralci spominja davne dobe pred 200 leti, ko je križ Kristusov smagal nad starimi slovanskimi bogovi. Ta gledališka predstava je bila uvod v celoletno praznovanje te obletnice med Slovenci in je pobuda za nadaljnje programe, ki bodo našemu rodu doma in po svetu poživili versko in narodno zavest.

V Simčičevi drami ne spoznamo samo ljubezenske zgodbe Bogomile in Črtomira, bojevitega krščanskega vojvode Valjhuna, pobožnega irskega duhovnika, ki ga umori Črtomirov meč, temveč — po besedah Tineta Debeljaka — "globljo, vsenarodno in vsečloveško problematiko". Simčič je za osnovo vzel krščanstvo in vanj dramatično vpletel zgodbo Črtomira, ki je zadnji in najhujši slovenski odpornik. Za razvoj drame je ustvaril Gojmira, spreobrnjenca h krščanstvu, ki ga Prešeren v svojem epu ne pozna. Gojmir je Črtomirov tekmeč v ljubezni. Na prošnjo Bogomile, ki jo ljubi, iz misijonske vneme katoličana in iz političnega prepričanja, da more le krščanstvo rešiti Slovence pred izničjenjem, igra Gojmir tisto vmesno vlogo med krščanskimi in poganskimi Slovenci, ki povzroča psihološko opravičilo

tudi prireditve v Slovenskem domu na Pape Ave. Društvo Slovencev Baraga je priredilo poučno predavanje o preprečevanju nesreč na cestah. Govoril je statistični strokovnjak dr. P. Klopčič, ki je lepo razčlenil vzroke nesreč in njih število z ozirom na starost vozačev in z ozirom na vrsto cest, kjer se nesreče dogajajo. G. F. Brenc ml. je pa v dveh barvstih filmih pokazal, kako pride do nesreč in kako jih preprečiti. Udeležba na tem sestanku je bila bolj slaba in to zaradi slabega, neprijetnega vremena in pa seveda, ker je mnogo ljudi odšlo gledat "Krst pri Savici".

Pri Mariji Pomagaj so sporočili, da letos ne bo birme. Nabrali so namreč preveliko kandidatov, zato so jo preložili na spomlad za leto 1968.

Da bi staršem olajšali poučevanje otrok za prvo sveto obhajilo in za bitmo, so v župniji pri Mariji Pomagaj izdali Mali katekizem, ki se dobi za mal denar (50c).

Naj med temi drobnimi vestmi omenim tudi novico o velikih in lepih dneh, ki nam jih je v počastitev našega svetniškega kandidata pripravil Slomškov krožek. Ta krožek deluje med nami v Torontu že kako leto. Vodi ga predsednik g. Ljorje Ambrožič st., ki je kljub visokim letom še vedno čil in delaven, zlasti kadar gre za božjo čast in duhovno dobro bližnjega. Podrobno poročilo o teh dneh bomo objavili v prihodnji številki Kanadske Domovine.

Por.

Črtomirovega krsta (ljubosumje, umor, spoznanje, kesanje, dvomi in nemir, razsvetljenje in rešitev v novi veri — prip. čl.). Gojmir je Črtomirova vest, praktičen konvertit, ki postane Črtomirova žrtev, končno zgled in ideal.

Kulturne smernice tistodobnih Slovencev nosijo: Črtomir, zastopnik borbenega, črnoglednega poganstva; Valjhun, bojevito, maščevalno krščanstvo, ki naj se širi s silo in orožjem v nemški službi; keltski duhovnik, kot pravi oznanjevalec Boga ljubezni, ter Gojmir kot predhodnik v veri. Nad vsemi je Bogomila s svojo čisto ljubeznijo, ki ne premaga samo Črtomirovega odpora, ampak tudi Valjhunovo nasilno krščanstvo. Krščanstvo je ljubezen. Iz Valjhunovega meča napravi njena roka križ, pred katerim poklekne sam kruti pokrščenec.

Prešernov "Krst pri Savici" je dobil tako široko kulturno zgodovinsko ozadje in epična lirika se preustvarja v moderno duševno celoto religiozno dramo po zamisli Zorka Simčiča...

Prelepa zgodba je v režiji g. Vilka Čekute in njegovi sceni, ob glasbenih vložkih Matije Tomca zaživela v skupini tridesetih igralcev. V treh dejanjih (petih slikah) so se stopnjevali prizori ob poganskem žrtveniku na Blejskem otoku, kjer živa Bogomila in njen oče Staroslav ter čuvata podoba Žive, boginje ljubezni, — na bojišču —, v skritem kotu pod križem na Blejskem otoku, — v Črtomirovem taboru na Ajdovskem gradu — in ob slapu Savice, ki je v peti sliki v razsvetljeni projekciji naravnih barv na zadnji steni odra padal v globino med pomladno dreve.

V zaključno toplih barv oblečeni in bosi se nam predstavijo igralci ob žrtveniku, pojejo stare pogske pesmi v pripravi Petra Čekute in plešejo domače kolo v koreografiji Cirila Sorša-

ka. Za to predstavo je značilna neka posebna ubranost in skladnost v igranju, starosti igralcev, barvi in tonu glasov; posamezni prizori se lepo vežejo in dinamično razvijajo do sklepne scene. Naša študentska mladina daje v vlogi ljudstva s svojim enotnim nastopom trdno podlago vodilnim vlogam: Bogomil (Mirjam Čekuta), Staroslav (Bogo Avsec), Črtomiru (Peter Čekuta), Gojmiru (Marjan Resnik), Valjhunu (Ciril Soršak), duhovniku (Darko Medved).

V osebi Mirjam Čekute raste Bogomila v veri in odgovedi od prvega prizora kot poganka do Črtomirovega krsta. Iz zemsko usmerjene ljubezni se v času ločitve rodi Kristusova ljubezen, ki jo na zunaj loči od Črtomira in po zaobljubi vodi v samoto samotana. Z naravno mirnostjo in jasno besedo gradi prizor za prizorom: preprosto ljubi Črtomira, boji se za Gojmira, ki ji je samo prijatelj in mu ne more vračati ljubezni, zna vdano moliti, biti močna, ko se po spreobrnjenju sreča s Črtomiro in se mu za vedno odpove. Njena vera zablisti v zadnji sliki ob meču spokornega Valjhuna, ki ga s pobožno roko spremeni v križ in z besedami "... Gospod, Gospod" kot nedolžni angel drsaje ponese s pozorišča.

Bogo Avsec, Staroslav, je pokazal izborne igralske darove. Njegova pokroviteljska roka in spoštljiva beseda sta blagodejno odmevali v ušesih poslušalcev. Peter Čekuta je mladi borec, poln življenja, urnih kretanj in glasnih besed. Med svojim ljudstvom je pravi voditelj. Zna biti nežen z Bogomilo, krut in sovražjen Gojmiru ter zaskrbljen v porazu. Njegov nemir in obup po Gojmirovem umoru vsi čutimo, kakor tudi skrivnostno moč milosti, ki pri vs. krstu vkljub izgubi Bogomile osreči njegovo srce in ga napoti v Oglej, da postane duhovnik in misijonar svojemu ljudstvu.

Ob Savici se razodene vse poslanstvo drame. Mladi igralci so pod spretno režiserjevo roko znali podati to sporočilo z vso tesnostjo in ljubeznijo do te odrske stvaritve. Marjan Resnik je svojo, prvo veliko, vlogo Gojmira, nesrečnega fanta in zvestega kristjana z mlado močrostjo in toplotno močno vplel v potek dejanja. Ciril Soršak je kot bojeviti, neugnani Valjhun prišel na oder duh maščevanja, krvi in strahu. Predzno je pretil z mečem duhovniku, zvito skušal Gojmira, se neusmiljeno zaganjal v ljudstvo in se nazadnje skrušen očitno skesal. Darko Medved je s svojo vlogo duhovnika naravno dopolnjeval sceno. Njegova sveža postava, odeta v belo duhovniško obleko z velikim križem na prsih je dominirala nad preprostim ljudstvom, ko mu je razlagal krščanske resnice.

V stisnjemem odrskem prostoru se ljudstvo pač ni moglo prosti gibati, da bi prišla do izraza vsa pestrost in živahnost plesa, zbiranja, hrupnost boja in zmešnjave. Kot disciplinirana skupina pa so od male Nežike do učiteljske Vide Dolenc vsi nastopajoči pazljivo posegali v dejanje.

"Krst pri Savici" nam odkrije nešteto problemov in stavi nebroj vprašanj. Misijonsko poslanstvo Cerkve je še vedno aktualno... V Afriki, Aziji in Južni Ameriki so polja zrela za žetev... Kje so Bogomile, Črtomiri?... Kakor je Bogomila vodila Črtomira k božji Ljubezni, tako je krščanstvo svetilnik slovenskemu narodu v viharjih in prelomih tisočletne zgodovine. Za Kristusov križ in Marijino ime so v polpretekli dobi umirali tisoči slovenskih Gojmirov. Med

živimi skalami pod Triglavom še vedno šumi Savica... Z bisernimi kapljami moči zeleni mah in veže davno preteklost s sedanjostjo. Na Blejskem otoku še stoji Marijina cerkva. Njen zvonik se kot božji prst dviga v nebo in opominja, da bi slovenska panorama brez božjih znamenj že davno zgnila s površja zemlje... Iz sveta, pogreznjene ga v zmešnjavo modernih zmot se poraja nov rod, ki po žrtvah prednikov sega k Luči evangelija... In mi sami?... Ali nismo kot Valjhun čestokrat z napačnimi podvigi zmalčili svoje ideale? V naše sledi stopajo otroci. Zdaj naj vabi Bogomila k slovenskim cerkvam in narodnim središčem, kjer si podajata roke krščanska vera in omika v okviru slovenske tradicije...

"Slovensko gledališče" je s to prvo predstavo v dvanajsti sezoni svojega udejstvovanja zvesto izpolnilo dolžnost Bogu v slavo, narodu v duhovno razvedrilo in pouk.

Anica Resnik

L. Ambrožič st.:

OBLJUBA DELA DOLG

XXI

Ko sem se zjutraj prebudil, se je oglašala vest. Šest kruhov si zatajil in to je greh. Najrajši bi šel k spovedi, ko sem šel dopoldan k maši, pa ni takrat nihče spovedoval, pa tudi preveč bi bilo vidno, da sem nekaj posebnega naredil, kar grem izven tistega časa kot po navadi k spovedi. Zdelo se mi je, da bi me vsa cerkev gledala. Zato mi je bilo kar po volji, da ni nihče spovedoval in s tem sem se lahko pred vestjo opravičil. Lahko bi šel in plačal kruh, pa me je bilo sram; češ, kaj bodo pa rekli, če jim povem, da sem sinoči kar tako odšel, kot da nisem nič dolžan. Pa lahko bi se mi tudi smejali, ker sem toliko kruha pojedel. Torej nisem mogel ne eno ne drugo, vest me je pa grizla do prve spovedi. Spovednik je dejal, da ravno kak smrten greh to ni in mi je odpuščen, a dolžan sem pa tisti kruh plačati. Pa sem bil zopet v zosu. Zdaj, po tolikem času, naj grem k Mežnarju in jim vse po pravici povem... Zdelo se mi je, da bo takoj vsa fara vedela, kaj sem napravil. In vsi se mi bodo smejali. Pa sem odložil za pozneje in zopet za pozneje in odlagal toliko časa, da sem na to pozabil. Morda je bilo to v pozabi kakih 20 ali več let, ko sva nekdo z gostilničarjem Mežnarjem (on ni bil mežnar pri cerkvi, pač po posestnik in gostilničar; le pri hiši se je reklo: pri Mežnarju; ker je bila hiša tik pod cerkvo, so najbrž bili nekoč tudi pravi mežnarji tukaj), sedela pri poltrčku in obujala stare spomine, sem se pa nenadoma spomnil na tisti kruh, ki ga nisim že toliko časa na vesti, in sem mu vse povedal, kako in kaj je bilo in ga prosil, naj mi pove račun, in sicer z obrestmi vred. On se je pa tako smejal, da mi je bilo res že kar sitno. Stočil je vino iz politra v kozarce in odšel. Čez par minut je pa prinesel poln liter vina in dejal, da bova tisti kruh z njim zalila, ker se je gotovo posušil v tem času, on pa za suh kruh še nikoli ni zahteval denarja. Pa sva se smejala in pila. Dejal je: Če bi prišli vsi tisti, ki so mu na enak način odnesli ne samo kruh, ampak tudi pijačo in klobase bi bilo že kar precej denarja. Dejal je, naj tudi jaz še naprej pozabim na tisti kruh, saj ni bil nihče lačen radi tega pri hiši.

Bil je to v splošnem dober človek, a tega, da bi med mašo gostilno zaprl, ga pa nisem mogel pregovoriti. Dejal je: "Le kako bi to izgledalo, če bi goste iz gostilne metal. Naj kar vsak sebi zapiše, če mašo zamudi, ne meni." Pa sem mu dejal: "Ti jim dajesh priliko za to; prilika stori tatu, in tudi ti boš odgovarjal zanje!" Pa si ni dal dopovedati. Če je pa bilo lepo vreme in na polju nujno delo, je pa hitro naredil tako in gostilno zaprl. Bog mu odpusti!

Ker sem ravno okrog cerkve na Dobrovi in ker sem malo prej govoril o spovedi, naj tu povem, kaj se mi je nekoč na dan spovedi pripetilo. V mašni knjižici piše po obhajalnih molitvah: "Če se ti ne mudi, ne hodi hitro iz cerkve." To je zapisano nekako dvoumno, vsaj za nevedneža, kot sem bil jaz. Mislil sem namreč, da bo Bog zelo zadovoljen z menoj in da bom tudi doma pohvaljen, ker sem tako počasi hodil, drugi so pa kar drveli domov samo zato, da so prej jedli. Skoraj slišal sem v mislih, kako se starši jeze nad njimi in mene dajejo za zgled, ker se tako držim tistega, kar v knjižici priporočajo. V mislih na vse to sem šel še bolj počasi, da bom ja Zgoraj še boljše zapisan in doma še bolj pohvaljen. Pa sem doživel veliko razočaranje. Bratje in sestre so se mi je od daleč smejali in se norčevali iz mene, ker sem tako "počasi lezel" in mi grozili, da bom tepen, ker me tako dolgo ni. Nisem mislil, da gre za res. Pa se je šlo. Res sem jo dobil s palico po zadnjici in hudo so me okregali in priporočali, naj drugič hodim hitreje in prihajam z drugimi vred domov.

Pa ne vem, otrok je otrok. Nič jim nisem povedal, kaj v knjižici piše in zakaj sem hodil tako počasi. Le Bogu sem potožil tiho, in nikomur ni znil. Šele čez dolgo časa sem ob neki priliki mami povedal, zakaj sem takrat hodil tako počasi iz cerkve. Ni mi verjela. Šel sem po knjižico in ji pokazal, kaj piše, potem je verjela in tako sem se ji zasmilil, da so ji solze prišlele, ker so mi vsi skupaj delali — storili toliko krivico. Ata me je pa okregal, zakaj nisem takoj tega povedal. Potem sta mi oba pravila, kako naj tisto razumem. Prepričan pa sem, da mi tisto ne bo nič narobe hodilo pri nebeškem ključarju. Saj me bodo morda še med mučnike prištelili... Kaj se ve?

Zvonjenje se je k nam slišalo iz naslednjih cerkva: Iz Gabrja in Hrušve se je slišalo vsak dan, od Sv. Katarine, kadar je bil severni veter, iz Dobrove, kakar je bila blatenska burja, iz Dvora in Korena, kadar je bilo južno vreme, iz Polhovega grada pa zelo redko, ker je bilo preveč za ovinkom. Otroci smo vedeli za vsake zvonove posebej, kako pojejo. N, pr. dokler je bil pri Sv. Katarini še stari mežnar in je bolj težko zvonil, so mu peli: Ljuba moja Katrcia, ljuba moja Katrcia, itd. Ko je prišel mladi, pa: Ljuba moja Katarina, ljuba moja Katarina, itd. V Gabrju pa takole: Župa fržolova, župa fržolova, župa fržolova itd. Na Dobrovi so bili včasih in mislim, da so še, štirje zvonovi. Ko je zvonil še stari mežnar Kapus, so mu zvonovi zelo lepo peli takole: Na Dobrovo na božjo pot, na Dobrovo na božjo pot, na Dobrovo na božjo pot itd. Ko so pa pozneje zvonili Juvan, Jakca in Štempihar z njimi, so pa tudi zvonovi oddajali drugo besedilo in sicer: v gostilno dol k mežnarju, v gostilno dol k mežnarju, v gostilno dol k mežnarju itd. V Dvoru imajo dve cerkvi in obe imata zvonove. Kako so peli, naj bi povedal J. Kozjek iz Dvora, ki je sedaj v Milwaukeeju.

Župnik me smeli na Dobrovi od mojega rojstva do odhoda od doma v begunstvo štiri. Prvi, ki

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

me je krstil, in pozneje še tudi v šoli učil, je bil gospod župnik Lovšin, rodом Ribničan, umrl na Dobrovi. Za njim je prišel nekoliko bolehn gospod Plantarič, krstno ime sem pozabil, doma z Gorenjskega. Ta ni bil dolgo na Dobrovi, pač pa nekaj let, nato pa umrl na Dobrovi. Tretji pa je bil gospod Peter Hauptman. On je vneto posegal v gospodarstvo in politično življenje v občini, pa ne vselej prav posrečeno, pa veliko deloval tudi pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Četrty po smrti župnika Hauptmana v oktobru 1934, tudi na Dobrovi (isti dan, kot je bil umorjen v Franciji kralj Aleksander) je pa bil naš veliki župnik Josip Klopčič, ki je vladal dobrovsko faro do konca druge svetovne vojne, potem pa z nami vred odšel v begunstvo. Umrl je v Lemontu in je tudi tam pokopan. Z vsakim posebej sem bil v stalnem prijateljstvu po svoje. Z župnikom Lovšinom kot otrok. Rad sem imel sivolasnega dobrega gospoda, pa tudi on je imel mene rad, kot je imel vse otroke. Z župnikom Plantaričem kot z doraščajočim fantom. Bil je dober gospod in bila sva prijatelja vse do prerane smrti. Z župnikom Hauptmanom kot fantom in pozneje kot možem, z župnikom Klopčičem kot mo-

CLEVELAND, O.

Moški dobijo delo

MACHINISTS

Must be thoroughly familiar with job shop operation. Know bridgeports and lathes. Days. - High hourly rate. Profit sharing and other benefits.

ADANAC INDUSTRIES INC.

4659 E. 355 St.

Willoughby, Ohio

(43)

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St. 341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS

TO WORK ON

AERO SPACE

MISSILE and

Aircraft Components

KELLER - HYDROTEL

Contouring and profiling

Machines

HORIZONTAL

BORING MILLS

TURRET

LATHES

GAP TURRET

LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL

CONTROLLED

MACHINES

DOBRA PLACA OD URE IN

DRUGE UGODNOSTI

Predstavite se osebno

od 8.15 dop. do 5. pop.

ali kličite

341-1700

za čas sestanka

An Equal Opportunity Employer

(43)

žem. Z gospodom Plantaričem sva imela najmanj skupnega, ker sem bil tisti čas največ od doma po raznih trgovskih podjetjih v Ljubljani, Koroškem in Štajerskem, o čemur bo še pisano. Vendar sem ga po večkrat obiskal, če se je ponudila prilika. (Dalje sledi)

Afera z bombardiranjem Titovih zastopstev v leku

WASHINGTON, D.C. — Znan časnika St. S. Rosenfeld je v "Washington Post" znova sprožil vprašanje, kdo tiči za bombardiranjem Titovih uradov v naši deželi in Kanadi. Dobil je o tem poročila v Torontu in skuša na njihovi podlagi nakazati pot, ki naj bi odkrila teroriste. Pripomniti moramo, da vse to, kar on omenja, še ni utemeljeno; za svoje trditve bo moral postreči s solidnejšo dokumentacijo.

Rosenfeld trdi, da so z bombardiranjem v zvezi četniki iz Hamiltona v Kanadi. Trdi, da sta bila 29. decembra ukradena v Hamiltonu dva zaboja dinamita in da je policija v tej zvezi zaslišala dva "četnika". Imen ne pove. Trdi tudi, da je lokalna radio postaja v Hamiltonu CHIQ prav ob času atentatov oddajala srbški program in govorila skrivnostno in namigavala na dogodke. Ko je policija hotela dobiti v roke trak oddaje, je pa trak že preje izginil. Rosenfeld omenja tudi mesečnik "Bratstvo", ki ga izdajajo četniki v Kanadi, češ da je tudi namigaval na dogodke. Iz vsega tega sklepa Rosenfeld, da so morali teroristi, ki so bombardirali Titov urad v Torontu, biti doma iz Hamiltona.

Rosenfeldovo poročilo bo gotovo rodilo burjo med jugoslovansko emigracijo. Ali bo burja razčistila temo okoli bombardiranj, se pa danes še ne da reči.

Značilna je druga stvar: Ravno takrat, ko je Rosenfeld ugotavljal svoje podatke, je Titova diplomacija v Beogradu odločno zavračala ob ameriške in kanadske vlade, naj pospešita preiskavo. Človek bi mislil, da so titovski vohuni že nekaj tega izvovali in hočejo sedaj prisiliti Ameriko in Kanado, naj se bolj zavzameta za preiskavo.

Za kanadsko vlado je zadeva tem bolj kočljiva, ker je Tita povabila na razstavo v Montreal. Kako naj varuje Tita pred neprijetnimi presenečji — ne mislimo ravno na atentate —, ako bodo nacionalne strasti v jugoslovanski emigraciji pljuske tako visoko kot še nikdar.

MLADA BREDA

IVAN PREGELJ

"Kaj naj rečete?" se je nasmehnil Lipe, "Recite, da ste šli k sodnji zaradi 'tatice', tako ustavite Katri besedo in kdo drugi bi znal trepetati pred orožniki."

"To je res," se nasmehnila, "Vi se vsega domislite!" Občutila je zopet hvaležnost do tega človeka in ni si mogla kaj, da ne bi rekla:

"Oh, Lipe, Bog vam povrni! Zelo, zelo ste dobri!"

Resnost je stopila fantu v lice. Potem pa se mu je zjasnil obraz in je pripomnil:

"Domači si moramo pomagati!"

"Domači?" je vprašala Anica, ki ni razumela, zakaj je poudaril besedo.

"Ali se nič ne spominjate svoje mladosti?" je dejal mehkovo, ko da hoče povedati nekaj silno lepega. "Ali se nič ne spominjate, kako se je bila neke zime z neke strehe usula na vas plast snega in vas vso pokrila? Ali se ne spominjate, da ste v tisti smrtni nevarnosti izgovorili prvokrat ime—"

"Lipe," je zdajci skoraj kriknila Anica, "kaj ti si, sosedov."

"S Peči, kakor vi, Anica!" je mirno pripomnil Lipe. Osupli so se ozrli močje pri kvartah na nju...

14. Jerica

Jerica je živel čudovito življenje. Ta mala, bolehnica oseba! Smilila se je Marjanici, smilila Anici, še Neža je potrpežljivo njo. Samo Katri ji je bila trda. Ni je mogla pogledati, da se ji ni oko razvnelo v jezi, da je ni ozmerjala. Nekako tajno veselje je imela v tem, posebno še, kadar je bil njen brat Luka pričujoč. Hudo se je zato smilila Jerica skoraj vsem na Peči. Zdelo se je pa, da sama sebe ne pomiluje: izraz neke bolešne sreče je ublaževal njene velike, pametne oči. V teh očeh je bilo toliko globoko tajnega, da je Marjanica dejala nekoč, dasi ni mnogo umela o pesmi, da je Jerica res prava Jerica, da se ji vsaj ne godi bolje kot tisti v pravljici, na kar je Jerica odvrnila, da vse to trpljenje še ni nič v primeri s trpljenjem nedolžnih deklic, ki so prelile svojo kri za Boga, in da ona moli vsak večer, da bi ji Bog dodelil podobno srečo. Nato ji je Marjanica s solzami v očeh poklonila staro knjigo o življenju svetnikov; Jerica je komaj pričakala večera, da je mogla nemoteno pri slabi luči čitati o mučenicah in mučencih. Neizrečeno se ji je priljubila knjiga. Prečitala jo je kdo ve kolikokrat, ali njena sanjajoča duša je hotela čitati več in več. Tako se je zgodilo, da je steknila v podstrešju nekaj knjig, in meneča, da ne more nobena knjiga poročati drugega, nego kako so umirali mučenci in mučenice, je začela brati po vrsti pri najdrobnejši. Čim dlje je Jerica čitala, tem večje je bilo razočaranje. Nič o svetnikih, ne, vse kaj drugega je bilo tu pisano. Ali lepo je bilo vendar in Jerica je dočitala knjigo; v njene misli in predstave so se na mah pomešale nove, doslej nepoznane ji slike; Jerica je duševno mnogo trpela, ker ni vedela, kam bi te nove slike postavila, kako bi jih umela. Noč in dan se je mučila odslej. Zaglobila se je v vroče premišljevanje mučeniških življenj. Ali v sredi teh slik je nakrat opazila nekaj tujega: sliko iz male knjige.

Ta doživljaj je bil že tako utrujeno dete še bolj zbehal. Podobna je bila bolj senci nego mladi deklici. Malomarno je gledala okolico na Peči, zdelo se je, da je skoraj nečutna. V takem razpoloženju je bila do onega usodnega večera čigar neradovoljna priča je bila. Ker je bila po svoji naravi plašna, je napravil prizor na njo toliko vtis, da je skoraj polmrtva z drhtečimi ustnicami padla pod mizo. Na srečo jo je začul Anže ječati in ji pomagal. Potegnil jo je izpod mize in jo odvedel iz sohe. "Spat moraš iti," je dejal očetoovski. Pripeljal jo je v kuhinjo, deklica je drhtela še huje. "Le spat pojdi, Jerica," jo je ogovarjal Anže. Ona pa se je bila krčevito oprijela njegove roke in drgetala: "Strah me je!" "Čakaj," je dejal, "te pa pospremim." Odvedel jo je po stopnicah v podstrešje, kjer je imela svojo posteljo v temnem kotu. "Prižgi luč," je prosila. Otiral je leščerbo in odhitel v kuhinjo prižgati. Ko se je vrnil, je našel Jerico oblečeno ležati na postelji, z rokama prek oči in še vedno drhtečo. Kaj ji je, je pomislil, zakaj se neki tako boji? Pristopil je z leščerbo prav k njej in jo poklical po imenu. Odprla je oči. "Ali te je še strah?" je vprašal. "Se, še, še!" je drhtela. "Zaspi, to preide," je odvrnil fant. "Ne," je šepetala, "ne morem spati, ne bom spala." "Ali ti je slabo," se je domislil tedaj Anže. "Ne vem," je odvrnila, "bojim se!" "Česa se bojiš," je govoril Anže, "saj sem jaz pri tebi. Ali hočeš, da ti kaj berem?" Segla je pod odejo in izvlekla drobno knjižico. Anže jo je vzel. "Kaj naj čitam?" je vprašal. Tedaj se je dvignila in sklonila k njemu: "Ne pravi nikomur, da sem bolna, dali bi me od hiše. Jutri bom zdrava. A sedaj čitaj, čitaj!" "Kje?" "Tu," je razgrnila deklica strani. Anže se je pomaknil k uči in začel brati: "Aj, je lepa mlada Breda, z okna v belo polje gleda; v belem polju gre stezica, ob stezici je meglica. Z okna v belo polje gleda, mater ogovarja Breda." Anže je prestal in se začudeno ozrl na Jerico. "Čitaj," je šepetala s polzaprtimi očmi. Anže je bral dalje: "To ni rosnih polj meglica, to je trudnih konj sapica; z bogom, draga moja mati, to po mene gredo svati; komaj vi ste me rodili, že ste hčer me zaročili! — Mati Bredo tolažila s pečo ji lase pokrila, jo za mizo posadila, svate v hišo povabila." Zopet je prenehal Anže in se ozrl na Jerico. Ležala je nepremično; stoprav ko je prenehal, so se ji zgenile ustnice in Anže se je zopet poglobil v knjigo: "Sedli so za mizo svati, vsi so v svili, vsi so v zlati. Sladko vincece so pili, se od ježe odpočili, potlej Bredo zasobili." Rahel vzdih se je izvil Jerici iz ust; Anže je prenehal ter se ozrl na deklico. "Hitro, hitro," je prosila in Anže je pričel brati znova: "Kaj si žalostna in blede, kvišku, kvišku mlada Breda! Težko ženini tvoj te čaka, misel mu in želja taka, da poslal je svate svoje: 'Jezdite do Brede moje, prstan zlat ji nateknite, jo na konja posadite, jo na grad mi pripeljite.'

Anže je obračal stran in se pri tem zopet ozrl na Jerico.

"Ali spiš?" je vprašal, ker je imela oči zaprte. Zgenila je z glavo.

"Ali Breda se zajoče:

To mi v glavo iti noče, da bi z vami zasedlala, revna, oh, je moja bala.

Kaj vam pravim, dragi svati, ali še živi mu mati?

Osem sinu žen umorila, bi še Bredo zastupila!"

Nehote je Anže bral vse glasneje. Tu pa je prenehal in se z novim začudenjem ozrl na Jerico, od kod ta knjiga. Videl jo je, kako je drhtela pod pritiskom čudne groze.

"Ali je dovolj?" je vprašal; ona pa je nejevoljno odkimala in je bral:

"Če te huda tašča plaši, taki so ti sveti naši: Če ti z vinom bi napila, ga na skalo boš izlila, ti pogače ponujala,

bodeš jo ščenetu dala!" Anžetu je šinil zviti smehljaj čez lice in z glavo kimajoč je bral:

Hitre konje osedlali, osedlali, odjahali, mlado Bredo odpeljali. Spazi ženini jih na poti, z grada jim hiti naproti. Pa se Bredi konj spotakne, sedlo se mu s hrbtni zmakne; v sedlo meč je tašča skrila, da bi Bredo umorila.

Anže je zaslišal ihteti Jerico in je zaprl knjigo.

"To je prežalostno, Jerica, ne bom več bral!"

"Prosim, prosim!" je šepetala, kakor otroci.

"Ženin jo v skrbeh vprašuje, jo vprašuje, poljubljuje:

Kaj postajaš mlada Breda, kaj postajaš smrtnobleda? — Vzdihne Breda in mu reče, iz srca ji kri priteče:

Oh, ne bodem ti nevesta, oh, ne bom ti žena zvesta! Osem žen ti je umorila, tudi mene je ubila, je prerевна bala moja, strašna, oh, je mati tvoja!"

Nekaj silno plahega je bilo v Jeričinih očeh. Brezizrazne so strmele pod temno streho. Temna postava se je bila medtem izmotala neke iz teme in s široko odprtimi očmi strmela na prizor, kjer je zdrav, vesel in močen fant čital žalostno povest nepregibni in šibki deklici. Obenem pa je gorelo tudi v teh očeh nekaj žalostnega.

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

IZ ZIDU ALI SKOZENJ? — Figovo drevo v Cosenzi v Italiji se iz zidu vzpenja proti višini.

K

S

K

J

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

(K. S. K. J.)

nudi ljubezno bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu.

- izdaja najmodernejšo vrsto zavarovalnin za odrasle in za mladino;
- od \$500.00 do \$15,000.00 posmrtnine
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vsote \$600.00
- za odrasle člane bolniško podporo po \$1.00 ali \$2.00 na dan;
- članom posodi denar po 5% obresti za nakup doma.

K.S.K.J. je najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki.

Premoženje ----- \$16,300,000.00

Članov - 45,000 ----- Certifikatov - 47,500

Veljavna zavarovalnina --- \$39,700,000.00

Solventnost - 118.99%

Za seznam in pojasnila o tajniku ali tajnici v vaši okolici izpolnite izresek in pošljite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K. S. K. J.)
351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431

Radi bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice) v naši okolici.

IME

NASLOV

MESTO

DRŽAVA CODE

1896

1963

V BLAG SPOMIN

CETRTE OBLETNICE SMRTI MOJE DRAGE, NEPOZABNE SOPROGE

Louise Casserman, roj. ZAMIDA,

ki je za vedno zatisnila svoje drage oči 28. februarja 1963.

Štiri leta so minila že, odkar srce Ti več ne bije in črna zemlja truplo krije.

Hvala, moja dobra žena, vso ljubezen si mi dala, vse moči in vse skrbi. Rajski mir, nebeška sreča naj bo Tvoja v večnosti!

Zalujoči soprog MICHAEL

Mentor, Ohio, 28. februarja 1967.

ČE SE SELITE

Izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO